

Agentschap NL
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

InfoMil Nieuws | 60

Jaargang 15 | december 2010

15 jaar
InfoMil

>> *Als het gaat om milieu en leefomgeving*

In dit nummer

Jubileum InfoMil: successen en kansen	2
Duurzaamheidsdebat	4
Vijftien jaar helpdesk InfoMil	6
“Van ‘u vraagt, wij draaien’ naar gericht advies”	8
Van gescheiden naar samenhangend ‘stroomgebied’	9
Tweede grote wijziging Activiteitenbesluit	10
Inspectie-onderzoek naleving IPPC-richtlijn	12
Luchtkwaliteit: anders rekenen, maar de basis blijft hetzelfde	13
Saneringsslag oude olietanks bij agrarische bedrijven	14
Record aantal bezoekers Schakeldag	15
Berichten en verschenen	16

Vijftien jaar InfoMil: successen en kansen

Voor u ligt InfoMil Nieuws 60. En omdat InfoMil Nieuws een kwartaalblad is, begrijpt u dat InfoMil vijftien jaar bestaat. In dit nummer besteden we dan ook aandacht aan ons derde lustrum. Zo kunt u het verslag van het debat lezen dat op de Schakeldag van 2 november plaatsvond. Na afloop van het debat kregen alle aanwezigen het lustrumboekje 'InfoMil: Schakel in een veranderende omgeving' uitgereikt. In dit boekje geven smaakmakers uit wetenschap, beleid en uitvoering hun visie op de succesvolle uitvoering van omgevingsbeleid. De samenvatting van een aantal interviews uit het boekje staat in dit nummer. U kunt het volledige boekje downloaden via

www.infomil.nl. Daarnaast vindt u op www.infomil.nl een video-weergave van het debat en artikelen en interviews in het kader van het vijftienjarige bestaan van InfoMil. En zoals u van ons gewend bent treft u in dit nummer een overzicht aan van de verwachte nieuwe regelgeving in 2011.

Door de jaren heen zijn de kernactiviteiten van InfoMil hetzelfde gebleven: het verstrekken van kennis en informatie aan overheden en het ondersteunen van de Rijksoverheid bij beleidsontwikkeling en instrumentering. De dynamiek in het milieu- en omgevingsdomein is in de afgelopen vijftien jaar echter onveranderd

groot. Naast nieuwe regelgeving zoals het Activiteitenbesluit, de Wabo en straks de Industrial Emissions Directive (de opvolger van de IPPC-richtlijn), is er op vrijwel elk beleidsterrein een permanente stroom van actualiteiten, aanvullingen en jurisprudentie. Versterking van de uitvoering, verdere vereenvoudiging van omgevingsregelgeving en verbetering van de dienstverlening vragen om een gezamenlijke aanpak. Voor InfoMil betekent het dat we doorgaan op de ingeslagen weg van samenwerking met uitvoerders en kennispartners. Immers, samen vormen we de sleutel voor succesvolle uitvoering van het omgevingsbeleid!

Arjan de Zeeuw | Manager InfoMil

“Rijksoverheid moet meer richting geven”

Lucas Reijnders | Hoogleraar Milieukunde

Het milieu is beter gediend met een strakkere landelijke coördinatie, vindt hoogleraar Milieukunde Lucas Reijnders. Het garandeert betere uitvoering van milieuwet en –regelgeving. En dat is nodig.

Volgens Reijnders hoeft landelijke coördinatie niet ingewikkeld te zijn. “De kennis van lokale handhavers over risicovolle bedrijven is goed dankzij het landelijk gecoördineerde BRZO-programma – met kwalitatief hoogstaande handnavingsvoorschriften en een gedegen opleiding. Zo’n BRZO-systeem kun je

overnemen voor andere belangrijke milieudossiers. Daarnaast vind ik dat vergunningverleners meer gebruik moeten maken van de deskundigheid van InfoMil. Het is goed als provinciale en gemeentelijke milieuambtenaren hun plannen in een vroegtijdig stadium aan InfoMil voorleggen. Met een inhoudelijke check kunnen we tijdig problemen ondervangen.”

Maar zijn de Regionale Uitvoeringsdiensten (RUD's) niet bedoeld om het lokale kennisniveau van complexe milieudossiers te verhogen? Reijnders beaamt dit, maar is sceptisch over de recente ontwikkelingen. “Er was veel weerstand tegen de RUD's omdat lokale overheden bang waren hun bevoegdheden te verliezen. Dit heeft erin geresulteerd dat er nu meer ruimte is om op vrijwillige basis samen te werken. Ik weet niet zeker of dit leidt tot het beoogde resultaat. Het voordeel van het BRZO-systeem is dat de bevoegdheden intact blijven. En de kwaliteit van het programma heeft zich in de praktijk bewezen.”

“Integrale kennis is belangrijk”

Bernard ter Haar | Directeur-Generaal Milieu

Samenhang. In kennis, financiën, beleid en uitvoering. Dat is de belangrijkste opdracht voor de toekomst, zegt Directeur-Generaal Milieu Bernard ter Haar.

De versnippering in organisaties die zich bezighouden met milieuhandhaving vindt Ter Haar zorgelijk. “Het is nauwelijks mogelijk om vanuit een hoger niveau richting te geven aan handhaving omdat het zo fragmentarisch is. Door de handhaving meer te bundelen, kunnen we meer bereiken. Dus het is heel nuttig als de

Regionale Uitvoeringsdiensten er snel komen. En de ruimte krijgen om de dingen die ze willen doen, ook echt te kunnen doen. Daarop ga ik letten.”

Integrale kennis is volgens Ter Haar een belangrijke sleutel om het milieubeleid te doen slagen. “Hiervoor moeten we samenhang brengen in de kennis bij onze nationale instituten, zoals RIVM, TNO, Agentschap NL en het Centraal Planbureau. We hebben nu nog wel eens de neiging om met onze eigen deelgebieden bezig te zijn. Kijk naar energie. De een doet wat met windenergie, de ander met aardwarmte en weer iemand anders houdt zich bezig met zonnecellen. Je moet een integraal beeld hebben van duurzaamheid om goede keuzes te maken. Wat werkt wel en wat werkt niet? Welke investeringen zijn zinvol? Daarna kun je een goede strategie formuleren voor energievraagstukken. Deze tijd vraagt erom. InfoMil zou die contacten met andere instituten kunnen leggen, kennis verzamelen, omvormen tot integrale kennis en dat beschikbaar stellen.”

“Integrale omgevingswetgeving niet altijd goed”

Lex Michiels | Hoogleraar Bestuursrecht

Hoogleraar Bestuursrecht Lex Michiels vindt dat integrale wet- en regelgeving over het geheel gezien niet per definitie een goede ontwikkeling is. Hij legt uit waarom.

Kunnen we de claim waarborgen dat de ontwikkeling naar integrale wetgeving mede plaatsvindt in het milieubelang? “Het lijkt mij van niet”, zegt Michiels. “In de politiek heerst het idee ‘Ruim baan voor de vrije jongens!’ Economische activiteiten - zoals bouwen - worden intrinsiek goed gevonden, terwijl

natuur en milieu hinderlijke randvoorwaarden stellen. Bestuurders die dat vinden moeten er eerlijk voor uit komen dat ze andere prioriteiten stellen dan het belang van natuur en milieu. Ik vind het op zich prima dat er een vorm van afstemming plaatsvindt tussen de verschillende onderdelen van het omgevingsbeleid. Ook het vereenvoudigen van procedures voor de burger, dus aan de voorkant van het proces, is een goede ontwikkeling. Maar achter de schermen moet het bevoegd gezag wel alle belangen meewegen, en moet het ook grenzen durven stellen. Het is echter de vraag of dit in de praktijk altijd gebeurt.”

“Goede rolverdeling tussen opdrachtgever en opdrachtnemer”

Jan van den Heuvel | Directeur DCMR Milieudienst Rijnmond

De sleutel om goed samen te werken met provincie en gemeenten is een goede rolverdeling tussen opdrachtgever en opdrachtnemer. “DCMR is een uitvoeringsdienst, en de bestuurder eindverantwoordelijke”, aldus directeur Jan van den Heuvel.

Regionale Uitvoeringsdiensten zijn een belangrijk wapen in de strijd tegen versnippering in uitvoering van omgevingsbeleid. “Het is allang bekend dat de kwaliteit van de uitvoering van omgevingsbeleid vraagt om schaalvergroting en professionaliteit. De Raad van State vernietigt regelmatig

uitspraken, omdat besluiten niet voldoen aan de wet. De overheid doet teveel beroep op kennis van buiten, zoals adviesbureaus die na een klus vertrekken. Bepaalde kennis moet je intern ontwikkelen en vasthouden. Dat doen we hier bij de DCMR. Ik zou dan ook alle bestuurders die sceptisch zijn over de noodzaak om milieuproblemen grootschaliger en professioneler aan te pakken, hier willen uitnodigen. Dan kunnen ze zien hoe je

een enorme bijdrage kunt leveren aan de verbetering van de kwaliteit van de beleidsuitvoering met behoud van bestuurlijke verantwoordelijkheid.”

“Schrap in de wetten en regels!”

Aris Blok | Manager Unit Vergunningen Industrie

Aris Blok, manager Unit Vergunningen Industrie bij de provincie Noord-Holland, zag de milieuregelgeving de laatste jaren steeds complexer worden. “Tegenwoordig moeten vergunningverleners een HBO- of universitaire opleiding hebben afgerond om zich staande te houden bij de Raad van State.”

Zijn advies aan de nieuwe milieuminister luidt dan ook: “Schrap in de wetten en regels!” De ontwikkeling van milieu- naar omgevings-

vergunning is illustratief voor het ingewikkelde vak van vergunningverlener, zegt Blok. “Bij het verlenen van een vergunning Wet milieubeheer moeten zo’n 140 wetten, besluiten, richtlijnen en beleidsplannen worden afgewogen. Bij de invoering van de Wabo komen er nog 23 vergunningstelsels bij.

Ga er maar aan staan als milieuprofessional. Niet alleen voor het vergunningverlenen is het lastig werken, hetzelfde geldt voor de handhaving. Er zijn immers niet altijd meer vergunningen die houvast bieden, en er gelden algemene regels.” Daarom roept Blok de milieuminister op rigoures te snijden in wet- en regelgeving. “Alleen de regels die er echt toe doen mogen overblijven. Je moet niet elk grassprietje willen beschermen.”

“Je wilt toch werken in een sector die zich continu verbetert?”

Is InfoMil vanaf 2013 overbodig? Hebben we de Regionale Uitvoeringsdiensten hard nodig om de problemen met vergunningverlening en handhaving op te lossen? Klopt het dat bij een goed milieubeleid nu eenmaal geërgerde bedrijven horen? En is Nederland een vervuilingparadijs? Prikkelende vragen die vragen om prikkelende antwoorden. En dat was de sprekers van het InfoMil-debat op de Schakeldag wel toevertrouwd.

Onder leiding van debatleider Imre Végth discussieerden Arjan Dikmans, directeur Schoon en Zuinig (ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM)), Jan van den Heuvel (directeur DCMR Milieudienst Rijnmond), Lucas Reijnders (hoogleraar Milieukunde Universiteit van Amsterdam) en Arjan de Zeeuw (manager InfoMil) over actuele milieu-onderwerpen. De heren waren het lang niet altijd met elkaar eens en dat leverde boeiende gespreksstof op. Het publiek liet via rode en groene stemkaarten weten of ze het eens of oneens waren met de stellingen die Végth de sprekers en zaal voorlegde.

Geen papieren tijger

De meeste mensen vonden dat de Regionale Uitvoeringsdiensten (RUD's) hard nodig zijn om problemen met vergunningverlening en handhaving op te lossen. Daarin werden ze gesteund door Van den Heuvel. "Steeds minder bedrijven hebben een vergunning nodig. Je kunt niet met honderden overheden 500 IPPC-bedrijven professioneel benaderen. Daarvoor is een kwaliteitsslag nodig en dat bereik je alleen met schaalvergroting. Daarnaast hebben RUD's ook andere voordelen. Door samen te werken met RUD's weten overheden dat ze kunnen rekenen op professionele uitvoeringsorganisaties. Ik begrijp eerlijk gezegd niet waarom sommige overheidsmensen blijven vasthouden aan de oude structuur. Je wilt toch werken in een sector die zich continu verbetert?"

Medestander Dikmans vulde aan dat het Nederlandse milieubeleid op zich aardig in elkaar zit. "Maar als we het niet goed uitvoeren, is het een papieren tijger. Een van de zwaktes van het milieubeleid is dat wij als ministerie dachten dat het geregeld was zodra het beleid was goedgekeurd door de Tweede Kamer. Maar dan begint het echte werk pas. Het is essentieel dat we de stap naar de RUD's nemen. We hebben dit uitvoeringsvraagstuk te lankmoedig benaderd. Er is teveel over gepraat en te lang niets aan gedaan."

Pakslaag

Hoogleraar Reijnders ziet meer in thematische samenwerking dan in regionale samenwerking via de RUD's. "Als we kijken naar de overheidsorganisaties die zich bezighouden met IPPC-bedrijven, dan hebben die overheden ondanks dat ze groot zijn, toch een pak slaag gekregen van de Raad van State. De enige samenwerking die nu goed is georganiseerd, is de thematische samenwerking van het Besluit Risico's Zware Ongevallen (BRZO). Men heeft de deskundigheidsbevordering goed georganiseerd en er wordt goed samengewerkt. En de bevoegdheden van overheden blijven intact. Dat is ook een groot voordeel."

Volgens De Zeeuw moet je uitvoeringskennis dicht bij de plaats organiseren waar de uitvoering plaatsvindt. "Maar er zijn ook thema's, waarvan het BRZO een goed voorbeeld is, die zoveel deskundigheid vergen dat het handig is om ze op een hoger niveau te organiseren. Misschien wel hoger dan RUD's. Het is denk ik goed als we kijken hoe het in de regio is geregeld en hoe we bepaalde onderwerpen op bovenregionaal niveau kunnen tillen. Ergens in deze mix is een optimum te vinden om kennis en ervaring op verschillende expertiseniveaus te organiseren én een nabije overheid te blijven voor burgers en bedrijven."

Ragfijn samenspel

Bij een goed milieubeleid horen nu eenmaal geërgerde bedrijven. Veel mensen uit de zaal waren het eens met deze stelling, maar de sprekers waren er verdeeld over. Van den Heuvel zat zich zelfs te ergeren aan de stelling en de stemming van het publiek. “Bedrijven ergeren zich niet aan een goed milieubeleid, maar aan de slechte kwaliteit van de overheid. Negentig procent van de bedrijven wil het milieubeleid namelijk goed uitvoeren, voldoen aan de normen en maatschappelijk verantwoord ondernemen. Die willen de overheid geen pootje lichten. De relatie tussen overheid en bedrijven inzake milieuzaken is een ragfijn samenspel. Overheden moeten ervan uitgaan dat bedrijven zich willen houden aan de milieuregels en weten welke activiteiten ze hiervoor nemen.”

Reijnders was het niet eens met de stelling, omdat er volgens hem nu eenmaal veel aan het milieubeleid schort. Hij vertelde dat een universiteit onlangs een index van de milieuprestaties van dertig Europese landen had gepubliceerd. Nederland staat daarin op een 23ste plaats. “Als er wel een goed milieubeleid zou zijn, dan is die tien procent criminele bedrijven bang voor de overheid. Helaas komt dat in Nederland nauwelijks voor.”

Kennis behouden

Nu er gekozen is voor professionalisering in de vorm van RUD's, rijst de vraag hoe het staat met de rol van InfoMil. Veruit de meerderheid van de zaal was het niet eens met de stelling dat InfoMil vanaf 2013 overbodig is. Ook Dikmans schaarde zich hierbij. “De kennis die er nu is, moet behouden blijven. Het kan zijn dat die in een andere, toekomstige, organisatie kan worden ondergebracht. Maar zolang de RUD's er niet zijn, moeten mensen met hun vragen terecht kunnen bij InfoMil.”

De Zeeuw schatte in dat de rol van InfoMil op termijn verandert. “In de RUD's vindt de professionalisering plaats en dan verandert de informatiebehoefte. Dus ik denk dat onze rol wel anders wordt. Maar ik verwacht dat er altijd vraag blijft naar advies over uiterst complexe wetgeving.”

Brugfunctie

Reijnders is geen voorstander van de wijze waarop de kennis op dit moment is georganiseerd. Sterker nog, hij heeft de oprichting van InfoMil als historische vergissing beschouwd, omdat hij vindt dat deskundigheid onderdeel moet zijn van de lijn van de besluitvorming. “De kennis bij ministeries is desastreus. Bij het RIVM wordt geklaagd over het feit dat zij vragen moeten bedenken die ambtenaren van het ministerie van Volksgezondheid kunnen stellen aan het RIVM. Dan is er toch echt wat mis. Maar het past bij het roulatiesysteem van rijksambtenaren die nu een paar jaar op het ene ministerie werken en dan weer een paar jaar op een ander departement. Zo bouw je geen kennis op.”

De Zeeuw reageerde door te zeggen dat de rijksoverheid is teruggedrongen tot kerndepartementen en dat kennistransfer naar InfoMil daarvan een logisch gevolg was. “Maar dat brengt ook voordelen met zich mee, want veel praktijkmensen ervaren zo'n ministerie als een bastion. Ze hebben er moeite mee bij het juiste loket op het departement aan te kloppen. InfoMil kan vragenstellers snel inhoudelijk helpen en daarbij uitvoeringsknelpunten signaleren en doorgeven aan het ministerie. InfoMil vervult daarmee een belangrijke brugfunctie, al 15 jaar lang!”

➔ Op www.infomil.nl vindt u het videoverslag van het debat

Vijftien jaar helpdesk InfoMil

Al vijftien jaar is de helpdesk een rots in de branding voor vragen over milieuwet- en regelgeving. En voor opmerkingen waarmee beleidsmakers bij IenM verder kunnen. Wim van der Vlis (gemeente Westland), Paul Bovenmarsch (gemeente Berkelland) en Natalie Snel (gemeente Breda) maakten er graag gebruik van.

Koeltorens bij glastuinders bestaan wel degelijk

Handhaver Wim van der Vlis

Als echte Westlander kent Wim van der Vlis de glastuinbouw van haver tot gort. En dat komt hem goed van pas in zijn werk als handhaver. Tot eind 2009 konden Van der Vlis en zijn collega's niet controleren of tuinders met een open koelwatertoren zich aan de regels hielden.

“Want in het Besluit glastuinbouw waren geen voorschriften aanwezig voor koeltorens. Terwijl er in het Westland er een stuk

Wim van der Vlis

of tien staan. Ik heb dit onder de aandacht gebracht bij InfoMil, omdat ik het belangrijk vind om te handhaven. Bij ondeugdelijk onderhoud kunnen wandelaars en fietsers namelijk besmet raken met de legionella-bacterie. In 2010 zijn de koeltorens opgenomen in het Activiteitenbesluit. Tot die tijd hebben we installateurs van koeltorens gevraagd hun klanten goede voorlichting te geven over het beheer van de installaties. Ook hebben we de tuinders hier zelf actief over voorgelicht. Gelukkig is niemand ziek geworden. Maar ik ben wel blij dat de wetgever er wat aan heeft gedaan, nadat InfoMil het had gesignaleerd.

Wet- en regelgeving verandert en dan vind ik het prettig om bij een ander na te gaan of mijn redenatie logisch is. Laatst sprak ik met InfoMil over emissienormen voor ketels die deels op aardgas en deels op olie worden gestookt, in het kader van BEMS. Deze installaties moeten om de zoveel jaar worden gecontroleerd, afhankelijk van het soort brandstof. Ik vroeg mij af hoe je met mengvormen omgaat en had er zelf al een idee over. Dat werd bevestigd door InfoMil. Deze check (ook gebruikt in andere situaties) door een externe deskundige wordt overigens ook bestuurlijk gewaardeerd.

Ik vraag niet alleen, ik deel ook graag mijn kennis over de glastuinbouw. Daarom ben ik onlangs met een InfoMil-adviseur op pad geweest in het Westland. Directe aanleiding daarvoor waren warmtekrachtinstallaties, de geuroverlast die ze soms veroorzaken en de manier waarop wij ermee omgaan.”

“Goede afweging op basis van landelijk overzicht”

Vergunningverlener Paul Bovenmarsch

Paul Bovenmarsch verstrekt veel agrarische vergunningen. Regelmatig heeft hij te maken met een grijs gebied in de wet- en regelgeving. “Dan heb je als bevoegd gezag

Paul Bovenmarsch

meer ruimte om beslissingen te nemen. In dat geval willen wij een goede afweging maken. Regelmatig neem ik contact op met InfoMil om te horen hoe andere collega's in het land met grijze gebieden omgaan. De helpdesk heeft dat overzicht. Dat wil niet altijd zeggen dat ze een duidelijk 'ja' of 'nee' geven op een vraag, maar wel een richting aangeven hoe je dingen kunt aanpakken. De InfoMil-adviseurs kijken dan naar de landelijke praktijk in het verleden en het heden. Op basis daarvan geven ze vaak een aantal opties waaruit ik kan kiezen, met een goede inhoudelijke onderbouwing.

Goed voorbeeld hiervan is het Actieplan Ammoniak. Dat is gedoogbeleid. We lopen nu soms tegen zaken aan die niet passen in dat beleid en dan is het prettig om hierover met InfoMil van gedachten te wisselen. Zo vragen sommige agrariërs bijvoorbeeld uitstel van termijnen waarop ze maatregelen moeten nemen om de emissie van ammoniak in de stal te beperken. Veel van deze technieken zijn kostbaar. Een aantal fabrikanten ontwikkelt

nieuwe technieken die goedkoper zijn, maar deze maatregelen hebben nog geen wettelijke erkenning. Boeren willen daar graag op wachten, zodat ze geen dure investering hoeven te doen. Als je de regels van het Besluit huisvesting letterlijk neemt – die emissiegrenzen stellen aan ammoniak – mag je geen uitstel verlenen. Maar daar nemen veel bestuurders geen genoegen mee. Die willen zoeken naar de ruimte die er is. Het Actieplan omvat meerdere gedoogcategorieën met verschillende termijnen waarop maatregelen moeten worden genomen. Het is toegestaan om te switchen. Agrariërs in onze gemeenten die een nieuw, maar nog niet erkend emissiebeperkend systeem willen aanschaffen, kunnen een verzoek doen om in een andere categorie te worden geplaatst waardoor ze meer tijd krijgen om maatregelen te nemen.

Voorbeelden uit mijn praktijk koppel ik ook terug aan InfoMil. Niet altijd met het oogmerk om er antwoord op te krijgen, wel om een signaal af te geven aan beleidsmakers. Zo is er nog veel onduidelijkheid over de manier waarop we maatregelen op basis van het Actieplan in de vergunning moeten regelen. Veehouderijen die op termijn stoppen hebben een vergunning, maar moeten toegepaste emissiebeperkende maatregelen daarin worden vastgelegd? Dan rijst de vraag hoe je moet handhaven.”

“Twee bestemmingsplannen, één geluidonthefing”

Juriste Natalie Snel

Anderhalf jaar geleden kwam Natalie Snel de gemeente Breda versterken. Als juriste houdt ze zich veel bezig met ontheffingen in het kader van de Wet geluidhinder. “Toen ik net begon, vond ik het prettig om bij InfoMil mijn denkwijze te delen. Zat ik goed? Nu bel ik om praktijkcasussen te bespreken. Laatst had ik er één die ook voor InfoMil nieuw was. De Wet geluidhinder is

Natalie Snel

gekoppeld aan een ruimtelijke ordeningsprocedure, zoals de vaststelling van een bestemmingsplan. Ik had te maken met twee bestemmingsplannen: één voor de aanleg van een weg en één voor geluidgevoelige objecten. Ik vroeg mij af in welk bestemmingsplan de ontheffingen het best tot zijn recht komen. Dat was nog niet zo eenvoudig, omdat je strikt genomen geen last hebt van geluid als je alleen maar een weg aanlegt zonder geluidgevoelige objecten. En ook niet als je geluidgevoelige objecten realiseert zonder de geluidsbron. Alleen de combinatie van een weg en geluidgevoelige woningen levert een situatie op waarin de Wet geluidhinder van toepassing is. De InfoMil-adviseur en ik kwamen tot de conclusie dat het logisch is om de ontheffingen in het laatst vastgestelde bestemmingsplan op te nemen.

Een andere praktijkcasus betreft de Crisis- en herstelwet. Die wet maakt het nu mogelijk om akoestisch onderzoek te koppelen aan het uitwerkingsplan of het

wijzigingsplan van het bestemmingsplan. Voorheen moest dit onderzoek eerder worden uitgevoerd omdat het akoestisch onderzoek enkel gekoppeld kon worden aan het bestemmingsplan. Door de Crisis- en herstelwet kun je nu wellicht een betere inschatting maken van geluid. Een uitgebreid onderzoek uitvoeren is prettiger als er concretere plannen zijn. Dit is een andere manier van werken en het is goed om te horen dat de Crisis- en herstelwet dit mogelijk maakt.”

Top 3 meest curieuze vragen in 15 jaar helpdesk:

Aan de lucht/geurspecialisten:

- Zijn er emissiegrenswaarden voor geur aan mottenballen?

Aan de geluidspecialisten:

- Aan welke geluidgrenswaarden moeten loeiende koeien voldoen?

Aan de landbouwspecialisten:

- Hoe beoordeel ik een schuur met 20.000 dwerghamsters?

De helpdesk van InfoMil in 2011

Vanaf 1 januari 2011 kunnen vragen aan de helpdesk van InfoMil alleen nog gesteld worden via het vragenformulier op www.infomil.nl/helpdesk. Uw antwoord krijgt u telefonisch waar nodig en per e-mail waar het kan. Op de website van InfoMil kunt u hierover meer lezen. Bovendien zijn er tips te vinden hoe u snel en naar tevredenheid een antwoord op uw vraag kan krijgen.

“Van ‘u vraagt, wij draaien’ naar gericht advies”

Vijftien jaar geleden klopte iedereen met milieuvragen aan bij InfoMil. Anno 2010 is InfoMil uitgegroeid tot het kennisinstituut voor milieuwet- en regelgeving voor met name decentrale overheden. Waldo Kaiser, InfoMil-man van het eerste uur, blikt terug.

Maandag 3 juli 1995. Het is de eerste dag dat de collega's van voormalige VROM-uitvoeringsdiensten bij elkaar zitten in één pand onder de naam InfoMil. Al gauw wisten burgers, overheden en bedrijven de specialisten van NeR, bodem, energie en milieu en KWS2000 (organische oplosmiddelen) te vinden. Over de meest uiteenlopende zaken. “Soms wilde men testen of wij antwoord konden geven op zeldzame milieuzaken. Zo kreeg een gemeente een klacht van een horecabedrijf over het feit dat een naburige landbouwer reinigingswater van een slachterij op zijn weiland uitreed. De handhaver vroeg ons op welke wettelijke gronden dit wel of niet mocht. Het digitale tijdperk was nog net niet ingetreden. Mijn collega's wisten het antwoord ook niet. En dus doken we onze uitgebreide archiefkast in met wetten, besluiten en wijzigingsteksten. Dat was best spitten, maar gaandeweg word je er handiger in. Dankzij de vele en gevarieerde milieuvragen werd onze kennis razendsnel uitgebreid.”

Structuur

Om geen slachtoffer te worden van het succes brachten VROM en InfoMil meer structuur aan in het werk. “Eerst kon iedereen ons over alles bellen: burgers, bedrijven, adviesbureaus, advocaten en milieuprofessionals van lokale overheden. De advocaten gingen er als eerste uit. Logisch, want deze mensen worden geacht zelf hun

weg te vinden in wet- en regelgeving. Nu werken we vooral voor overheden en bij een aantal specifieke onderwerpen voor bedrijven, bijvoorbeeld de helpdesk voor EU-GHS en REACH die we naast de InfoMil-helpdesk uitvoeren.”

Ook de adviestaak naar VROM kwam van de grond. “We wisten al snel wat er speelde in de praktijk. En wat de knelpunten zijn in de wet. Op basis daarvan formuleerden we steeds meer voorstellen voor aanpassingen en nieuwe regelgeving. Zo onderzoek ik nu welke voorschriften we kunnen stellen aan de rubber- en kunststofindustrie, die straks onder het Activiteitenbesluit komt te vallen.”

Internet

Het is nauwelijks voor te stellen, maar in 1995 stond internet nog in de kinderschoenen. De informatievoorziening via internet kwam in een stroomversnelling toen minister Van Boxtel in 1999 verordende dat alle wetteksten digitaal beschikbaar moesten zijn op wetten.nl. “Toen het wereldwijde web voor iedereen beschikbaar was, kwam er al snel ook een InfoMil website. We hebben hem destijds met veel toeters en bellen geopend. En we kregen er kritiek op. Want nog niet alle schappen van de digitale winkel waren gevuld.”

Wat eerst nog een bescheiden ‘infotheek’ was, groeide uit tot een professionele en interactieve databank met een slimme routing voor vragen via de website. “Doorverbinden via de telefoon hoeft dus niet meer. Digitale vragen komen rechtstreeks terecht bij de juiste specialist.”

Milieubeleid

Met vijftien jaar ervaring in milieuwet- en regelgeving heeft Kaiser een goed overzicht van de ontwikkeling van het milieubeleid. Het geurbeleid van VROM, dat in 1995 werd gelanceerd, is hiervoor illustratief. “Bij de start van InfoMil in 1995 was het milieubeleid vooral gericht op sanering van grote problemen, zoals bodem, geluid en geuroverlast. VROM wilde ‘het geurprobleem’ oplossen met normeringen die onvoldoende recht deden aan lokale situaties. Na een succesvolle lobby van een bekende koekfabrikant, die stelde dat de fabriek verplaatst moest worden naar België als het geurbeleid zou worden geëffectueerd, stak de Tweede Kamer hier een stokje voor. Dit markeerde een omslag in het milieubeleid: van een ideologische benadering (‘we moeten het milieu redden’) tot een zakelijker lijn (‘bedrijven moeten tussen de oren krijgen dat ze maatregelen moeten nemen’).”

Vijftien jaar bij InfoMil is een lange tijd, maar Kaiser gaat door. “Ik ben nog lang niet uitgekeken op het milieu en ik heb altijd gewerkt met fijne collega's.”

Van gescheiden naar samenhangend 'stroomgebied'

1995. Op het ministerie van VROM staat de telefoon van de beleidsmaker water niet stil. Praktijkmensen vragen hoe het zit met de nieuwe Wet afvalwater. Als gevolg hiervan heeft een aantal bedrijven twee vergunningen nodig. Eén in het kader van de Wet milieubeheer en één in het kader van de Wet verontreiniging oppervlaktewater. De beleidsmedewerker komt niet toe aan andere zaken. Kort daarna vraagt VROM het pas opgerichte InfoMil deze en andere ingewikkelde kwesties uit te leggen. Waterexpert George Stobbelaar pakte die uitdaging op en doet dit werk inmiddels al vijftien jaar bij InfoMil.

Water stroomt overal. Het laat zich niet makkelijk afbakenen. En dat zie je ook een beetje terug in de wetgeving, zegt Stobbelaar: "Op het eerste gezicht is het simpel. Water dat direct op oppervlaktewater wordt geloosd, valt onder de Waterwet (voorheen de Wvo), en het ministerie van Infrastructuur en Milieu (voorheen het ministerie van Verkeer en Waterstaat). Waterschappen zijn bevoegd gezag. Afvalwater dat via de riolering naar de waterzuivering wordt getransporteerd, valt onder de Wet Milieubeheer (Wm), en het ministerie van Infrastructuur en Milieu (voorheen het ministerie van VROM). Bevoegd gezag zijn provincies en gemeenten. Maar het is natuurlijk één en hetzelfde water. Want uiteindelijk komt afvalwater via de riolering ook op het oppervlaktewater terecht. Ministeries en bevoegde gezagen komen elkaar dan ook vaak tegen."

Klimaatverandering

De afgelopen vijftien jaar hebben Stobbelaar en zijn watercollega's bij InfoMil flinke veranderingen in waterwet- en regelgeving gefaciliteerd. Helpdesk, beleidsondersteuning, informatiebijeenkomsten, netwerkdagen en handreikingen loodsten lokale vergunningverleners en handhavers van provincies en gemeenten door de regels heen. Waterbeheerders konden met hun vragen terecht bij de helpdesk water van VenW. Gaandeweg ging het gescheiden karakter van de (afval)waterwetgeving over in een integralere benadering. Deze trend zette zich begin deze eeuw in, toen de ministeries van VROM en VenW hun regelgeving moderniseerden. Ook de klimaatverandering speelde hierbij een rol. De riolering bleek namelijk op langere termijn niet geschikt te zijn om het toenemende regenwater af te voeren naar de waterzuivering, die door dat 'schone' water slechter ging werken. Als antwoord hierop kwamen VROM en VenW met een beleidsstandpunt 'hemelwater', dat vervolgens in de wetgeving werd verankerd. Regio's mogen zelf bepalen of ze het hemelwater via de riolering of bodem laten wegstromen. Dit resulteerde in 2008 in wetsaanpassingen met de Wet gemeentelijke watertaken en op uitvoeringsniveau in het Activiteitenbesluit en het Besluit lozing afvalwater huishou-

dens. Eind 2009 kwam de volgende grote stap. Met de Waterwet hebben de waterbeheerders geen bevoegdheid meer bij lozen in het riool en valt dat uitsluitend onder de Wm. "Dat hebben we gemerkt. Gemeenten vroegen ons hoe ze zich het best op hun nieuwe taak konden voorbereiden. Inmiddels zijn hiervoor verschillende oplossingen gevonden. Sommige waterschappen trainen gemeenten, anderen voeren deze taak in opdracht en onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag Wm uit."

Nieuwe omgangsvormen

Gelijktijdig vond een andere ingrijpende wijziging plaats met het Besluit lozen buiten inrichtingen en het integrale Besluit landbouwactiviteiten. Daardoor zullen op afzienbare termijn vrijwel alle lozingen onder algemene regels worden gebracht. Veel vergunningen, waarin het bevoegd gezag exact kon aangeven wat wel en niet mag, vervielen. En dat was even wennen. Maar het leidde er ook toe dat de scheiding, die ooit is ontstaan tussen Wm en Wvo, werd samengebracht met de uitvoeringsbesluiten, zoals het Activiteitenbesluit. Integrale wetgeving gaat niet van de ene op de andere dag. "Het systeem is wel overzichtelijker geworden, maar vanwege de overgangsregelingen en de ingrijpende veranderingen ervaart het veld dat nog niet als zodanig. Dat duurt nog wel een paar jaar."

Het werk rond afvalwater, op het snijvlak van water- en milieuregelgeving, blijft leuk. "Er is altijd behoefte aan specialistische informatie over lozingen in de context van het recente afval(water)beleid. Daarnaast denk ik dat InfoMil, met anderen, een rol kan spelen in het faciliteren van nieuwe omgangsvormen tussen de verschillende overheidsorganisaties."

Tweede grote wijziging Activiteitenbesluit

Op 1 januari 2011 treedt de tweede grote wijziging van het Activiteitenbesluit in werking. Bepaalde afvalgerelateerde activiteiten vallen door deze wijziging geheel of gedeeltelijk onder het besluit. Voor een aantal activiteiten krijgen uitvoerders te maken met een nieuw verschijnsel: de Omgevingsvergunning beperkte milieutoets.

De wijziging van het Activiteitenbesluit is onderdeel van de tweede fase van het project Modernisering van de algemene regels. In de eerste fase van dit project zijn de voormalige 8.40-amvb's samengevoegd en ruim 38.000 voorheen vergunningplichtige inrichtingen onder de werking van het Activiteitenbesluit gebracht. De tweede fase brengt het aantal vergunningplichtige inrichtingen verder terug door nog meer vergunningplichtige activiteiten onder het besluit te brengen. Omdat de activiteiten divers van aard zijn, heeft het ministerie van Infrastructuur en Milieu ervoor gekozen om de tweede fase in drie tranches te verdelen. De eerste tranche is op 1 januari 2010 in werking getreden, de tweede tranche (deze wijziging) staat gepland voor 1 januari 2011 en de derde tranche voor 1 juli 2012.

In de tweede tranche wordt voor het eerst gebruik gemaakt van de Omgevingsvergunning beperkte milieutoets. Dit is een toestemming die het bevoegd gezag vóóraf aan een bedrijf moet verlenen, voordat dit bedrijf een activiteit mag starten (zie kader).

Selectie van handelingen met afvalstoffen

De nieuwe Europese Kaderrichtlijn afvalstoffen (2008/98/EG) heeft gevolgen voor zowel de reikwijdte als de inhoud van het Activiteitenbesluit. Net als de IPPC-richtlijn kent de Kaderrichtlijn afvalstoffen een vergunningplicht. De richtlijn staat het gebruik van algemene regels, in plaats van een vergunning, alleen toe als er sprake is van:

- verwijdering van eigen niet-gevaarlijke afvalstoffen op de plaats van productie, of;
- nuttige toepassing van afvalstoffen.

Bij het gebruik van algemene regels stelt de Kaderrichtlijn aanvullende eisen. Om deze eisen zoveel mogelijk te beperken, zijn in de tweede tranche alleen handelingen met afvalstoffen onder het Activiteitenbesluit gebracht, die voldoen aan de volgende criteria:

1. Handelingen met afvalstoffen moeten gericht zijn op nuttige toepassing, waarbij vooral de nadruk is gelegd op product- en materiaalhergebruik.
Voorbeeld: Voor het repareren van afgedankte producten bij kringloopwinkels is geen vergunning nodig. Het ontmantelen van afgedankte producten blijft wel vergunningplichtig, omdat dit niet gericht is op nuttige toepassing.

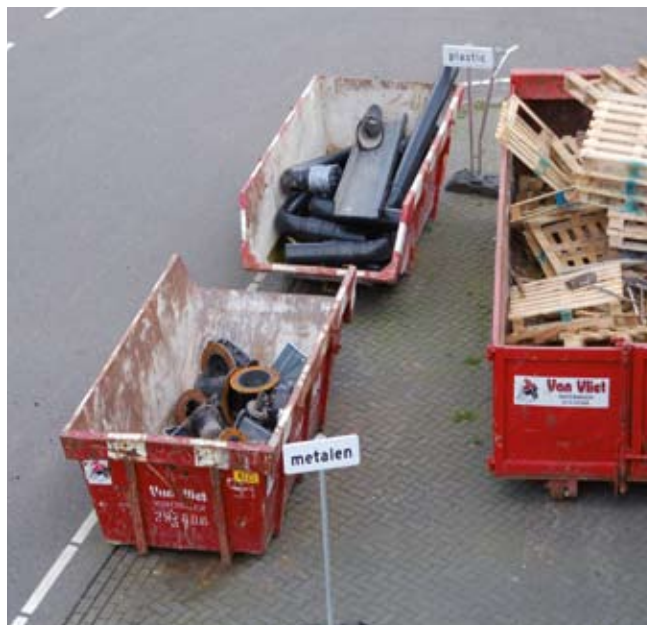
2. De geselecteerde afvalstoffen zijn zoveel mogelijk vaste bulkgoederen.

Voorbeeld: Voor opslag van maximaal 10.000 ton verpakkingsglas is geen vergunning nodig. Handelingen met ongescheiden afvalstoffen, zoals gemengd bouw- en sloopafval, en het samenvoegen van ongelijksoortige afvalstoffen blijven vergunningplichtig.

3. Bij de geselecteerde logistieke handelingen die voortkomen uit verplichte terug- of innames, gaat het alleen om opslaan van de afvalstroom; de verdere bewerking vindt ergens anders plaats.
Voorbeeld: Het opslaan van ten hoogste 30 ton loodzuuraccu's is niet vergunningplichtig, zo lang de accu's alleen worden opgeslagen en gesorteerd. Voor het ontmantelen van de accu's blijft wel een vergunning nodig.

Door deze selectiecriteria is voor de handelingen met afvalstoffen in het Activiteitenbesluit alleen een beperkt acceptatiebeleid nodig en zijn de registratie-eisen op grond van hoofdstuk 10 van de Wet milieubeheer en het Besluit melden bedrijfsafvalstoffen en gevaarlijke afvalstoffen voldoende.

Een overzicht van de sectoren en activiteiten die in de tweede tranche onder het Activiteitenbesluit komen te vallen vindt u in een inlegvel in het hart van dit nummer. Op de InfoMil website is per sector of activiteit uitgebreider toegelicht wat er onder het Activiteitenbesluit komt te vallen en wat er vergunningplichtig blijft.

Omgevingsvergunning beperkte milieutoets

Voor een aantal activiteiten in de tweede tranche van het Activiteitenbesluit is eerst een Omgevingsvergunning vereist, voordat een bedrijf hiermee kan starten. Dit zijn de activiteiten als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder i van de Wabo en die zijn aangewezen in artikel 2.2a van het Besluit omgevingsrecht (zie ook het inlegvel).

Het resultaat van de Omgevingsvergunning beperkte milieutoets is dat het bevoegd gezag wel of niet instemt met het van start gaan van een specifieke activiteit op een specifieke locatie. De Omgevingsvergunning beperkte milieutoets bevat geen voorschriften, het is een ja- of nee-beschikking. De Omgevingsvergunning beperkte milieutoets wordt voorbereid met de reguliere procedure.

De Omgevingsvergunning beperkte milieutoets is van toepassing op twee typen activiteiten: activiteiten waarvoor een m.e.r.-beoordeling verplicht is en activiteiten waarvoor het bevoegd gezag een lokale toets moet uitvoeren om te beoordelen of de activiteit ingepast kan worden in de lokale situatie.

M.e.r.-beoordeling

Voor de activiteiten met een m.e.r.-beoordelingsplicht kan het bevoegd gezag de Omgevingsvergunning beperkte milieutoets alleen verlenen als het oordeelt dat er geen m.e.r. gemaakt hoeft te worden. Na het verlenen van de Omgevingsvergunning beperkte milieutoets, gelden vervolgens de algemene regels van het Activiteitenbesluit. Moet er wel een m.e.r. gemaakt worden, dan is een 'normale' Omgevingsvergunning voor het aspect milieu (een omge-

vingsvergunning als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder e van de Wabo) vereist, die met de uitgebreide procedure wordt voorbereid.

Lokale toets

Voor de activiteiten waarvoor een lokale toets nodig is, bijvoorbeeld activiteiten die moeten voldoen aan de grenswaarden voor geluid, kan het bevoegd gezag de Omgevingsvergunning beperkte milieutoets verlenen als uit de toets blijkt dat de activiteit lokaal in te passen is. Na het verlenen van de Omgevingsvergunning beperkte milieutoets, gelden vervolgens de algemene regels van het Activiteitenbesluit. Als uit de toets blijkt dat de activiteit niet lokaal in te passen is, dan weigert het bevoegd gezag de Omgevingsvergunning beperkte milieutoets. Het uitvoeren van de activiteit is op de gekozen locatie dan niet mogelijk, ook niet met een 'normale' Omgevingsvergunning voor het aspect milieu.

Door de introductie van de Omgevingsvergunning beperkte milieutoets moeten bedrijven voor bepaalde activiteiten dus een Melding Activiteitenbesluit doen en een Omgevingsvergunning beperkte milieutoets aanvragen bij het bevoegd gezag. De Activiteitenbesluit Internet Module (AIM) informeert bedrijven als ze activiteiten hebben geselecteerd waarvoor een Omgevingsvergunning beperkte milieutoets vereist is en biedt een link naar het Omgevingsloket Online om de Omgevingsvergunning beperkte milieutoets aan te vragen.

➔ U vindt de AIM op aim.vrom.nl

“Forse inhaalslag gerealiseerd, maar toezicht gaat door”

In september 2010 voldeed bijna 99% van de 4.600 IPPC-vergunningen aan de IPPC-richtlijn. Dat blijkt uit het inspectieonderzoek ‘IPPC-nazorg 2010’, dat begin november gereedkwam. Inspecteur Bernd Keller van de VROM-Inspectie complimenteert het bevoegd gezag en het bedrijfsleven met dit resultaat. “Sinds 2006 hebben we een enorme inhaalslag gemaakt. Toch is het belangrijk dat ook de laatste 44 bedrijven het principe van beste beschikbare technieken in praktijk brengen. Daarop blijven we toezien.”

Oktober 2009 stelde de Europese Commissie Nederland met twaalf andere lidstaten in gebreke bij het Europese Hof, omdat de IPPC-richtlijn onvoldoende werd nageleefd. Destijds was vier procent van de IPPC-vergunningen in Nederland niet in lijn met de Richtlijn en daarmee nam de Commissie geen

genoegen. Ondanks het feit dat de achterstand sinds 2006 gestaag was afgenomen. Keller over de achtergronden hiervan: “In 2006 zijn wij samen met de Inspectie van VenW en met InfoMil begonnen met gestructureerde voorlichting aan het bevoegd gezag en bedrijven om duidelijk te maken wat de IPPC inhoudt. De eisen van de Richtlijn waren namelijk niet voor iedereen altijd even duidelijk. Via websites, informatiebijeenkomsten, inspectiebezoeken en handreikingen hebben we provincies, gemeenten, Rijkswaterstaat en waterschappen wegwijs gemaakt. Om het effect hiervan te meten, hebben we een aantal onderzoeken uitgevoerd. Dat deden we aan de hand van de IPPC-database, dat vergunningsgegevens bevat van IPPC-bedrijven. Naar aanleiding daarvan bezochten we in 2009 bijna veertig gemeenten om ter plekke de dossiers door te nemen en afspraken te maken om de vergunningen overeenkomstig de IPPC-richtlijn te krijgen. In 2010 hebben we telefonisch contact opgenomen met provincies, gemeenten en waterschappen om de stand van zaken in kaart te brengen van de laatste vergunningen die nog niet voldeden. Bij een aantal bevoegde gezagen waarbij

het niet is gelukt vergunningen op orde te krijgen, hebben we daarna verzoeken ingediend om vergunningen van bedrijven in te trekken of verzoeken om te handhaven bij de intensieve veehouderij in het kader van het Besluit huisvesting.”

Meer onderzoek

In 2006 was bijna 40% van de IPPC-vergunningen niet in orde. De voorlichting en het dossieronderzoek leidden er onder andere toe dat in september 2009 96% van de 4.600 IPPC-vergunningen voldeed aan de richtlijn. In januari 2010 was dat 98%. De laatste telefoonactie en interventies van de inspecties leverde nog eens één procent winst op, waardoor 99% van de vergunningen in september 2010 aan de eisen voldoet. “De getoonde vooruitgang heeft de Europese Commissie overtuigd en de ingebrekestelling bij het Hof is geseponeerd. Daar zijn we blij mee. Maar we gaan voor 100%. Niet alleen omdat de wetgever dat van ons vraagt, maar ook vanuit het principe van een ‘level playing field’. Het is belangrijk dat alle Europese IPPC-bedrijven zich aan de regels houden. Anders krijg je oneerlijke marktverhoudingen en daar is niemand bij gebaat. We blijven dus de vinger aan de pols houden en zondig interveniëren.” Maar daarmee houdt het werk van de inspecties niet op. Na deze eerste slag is het minstens zo belangrijk dat de vergunningen ook actueel blijven. “Zo zijn in 2006 nieuwe BREFs verschenen. Naar aanleiding hiervan zal een aantal bedrijven moeten investeren in nieuwe beschikbare technieken en dat moet in de vergunning worden opgenomen. Op dit moment voeren we een representatief dossieronderzoek uit bij het bevoegd gezag en bedrijven om te kijken in hoeverre de vergunningen actueel zijn. In januari verwachten we daarvan de resultaten te kunnen melden. Daarnaast willen we ook weten hoe de beste beschikbare technieken in de praktijk bij bedrijven worden toegepast. Wordt de ammoniakwasser echt gebruikt of staat hij bij wijze van spreken alleen maar opgesteld? Een steekproef naar het toezicht op de voorschriften van de vergunning kan daar meer zicht op geven.”

Anders rekenen, maar de basis blijft hetzelfde

Door het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) gaat er veel veranderen in berekeningen voor luchtkwaliteit. Binnenkort nemen we afscheid van de vertrouwde CAR en ISL2 en komt de Rekentool ervoor in de plaats. Dat is een grote verandering in werkwijze, maar de basis blijft hetzelfde, zegt senior beleidsmedewerker Aad Bezemer van het ministerie van Infrastructuur en Milieu.

Meten is weten. “Als je wilt weten aan hoeveel luchtvervuiling je op de fiets wordt blootgesteld tijdens de spits, kun je dat meten. De uitkomst is een paar uur later gegarandeerd anders, als het rustiger is op de weg. Meten is dus een momentopname. En het zegt ook niets over toekomstige ontwikkelingen, als er bijvoorbeeld een weg in een gebied wordt aangelegd. Daarom werken we sinds jaar en dag met rekenmodellen.”

De rekenmethoden, waarop deze rekenmodellen gebaseerd zijn, zijn wettelijk vastgelegd in de Regeling beoordeling luchtkwaliteit. Drie standaardrekenmethoden (SRM's) vormen de basis. Globaal gezegd is SRM1 een methode om de effecten van binnenstedelijk verkeer op de luchtkwaliteit te bepalen, SRM2 doet hetzelfde maar dan voor verkeer buiten de bebouwde kom en SRM3 is bedoeld om de effecten op luchtkwaliteit van puntbronnen te berekenen. Meestal zijn dat bedrijven. De SRM's zijn vertaald in computerapplicaties (CAR, ISL2 en ISL3a), waarmee overheden de effecten van maatregelen op de luchtkwaliteit daadwerkelijk kunnen berekenen.

NSL

Toen het NSL van kracht werd, kreeg de berekening van luchtkwaliteit een extra dimensie. Provincies en gemeenten verstrekten hun lokale gegevens en het Rijk vulde deze aan met landelijke data. Deze gegevens werden ingevoerd in de zogenoemde Saneringstool. Met behulp van deze tool werd een totaalbeeld berekend van de landelijke luchtkwaliteit in 2007. Op basis hiervan is vastgesteld in het NSL welke maatregelen landelijke en lokale overheden moeten

nemen om in 2011 aan de Europese grenswaarden voor fijn stof te voldoen en in 2015 voor stikstofdioxide. Jaarlijks worden de effecten van maatregelen gemonitord. Landelijke en lokale overheden leveren hiervoor nulgegevens aan via de (van de Saneringstool afgeleide) Monitoringstool. Vanaf oktober 2010 kunnen provincies en gemeenten ook gebruikmaken van de Rekentool. Dit instrument, dat de CAR en ISL2 vervangt, is nuttig om effecten van nieuwe maatregelen en ontwikkelingen te berekenen. Zoals een weg of een woningbouwplan. Voorheen moesten gebruikers steeds opnieuw alle gegevens over relevante emissiebronnen in de omgeving apart inventariseren en waar nodig bij de berekeningen betrekken. Omdat de Rekentool al deze data al bevat, hoeven overheden nu alleen de specifieke nieuwe gegevens in te voeren. “Dus je hoeft niet steeds opnieuw te beoordelen of een andere bron relevant is of niet. En een rechter kan tijdens een beroepsprocedure nooit zeggen: je bent een emissiebron vergeten mee te nemen in de berekening.”

Voortschrijdend inzicht

Berekeningen moeten steeds de werkelijkheid zo goed mogelijk weergeven. En daarom worden rekenmodellen aangepast bij voortschrijdend inzicht. “Zo blijkt de emissie van fijn stof langs vaarwegen groter te zijn dan we aanvankelijk dachten. Oorzaak is de binnenvaart. Met de DCMR zijn we nu een rekenmodule hiervoor aan het ontwikkelen. Deze module, die naar verwachting begin volgend jaar verschijnt, is een uitbreiding op het toepassingsbereik van SRM2 en SRM3. Daarnaast werken we met het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie aan een uniforme rekenmethode voor stikstofdeposities in de landbouw. Om uit te rekenen hoeveel stikstof neerslaat in een gebied, moet je eerst de concentratie ervan in de lucht weten. Daarna kun je de depositie uitrekenen. Inzet is dat de depositieberekeningen gebeuren op basis van onze standaardrekenmethoden. Rond de jaarwisseling kunnen we hier waarschijnlijk meer over vertellen.”

Saneringsslag oude olietanks bij agrarische bedrijven

Uiterlijk 1 juni 2011 moet een groot aantal bovengrondse olietanks bij agrarische bedrijven zijn verwijderd. Bij steeds meer gemeenten staat de sanering van deze installaties op de agenda. Zo informeren Staphorst en Heerenveen agrariërs over correcte verwijdering en regels voor de installatie van nieuwe tanks. Hierop gaan de gemeenten ook actief toezien en zondig handhaven.

Agrariërs gebruiken bovengrondse tanks als opslag voor diesel en huisbrandolie. Hierop zijn de regels van het Besluit landbouwbedrijven milieubeheer, waarin is verwezen naar PGS 30, van toepassing. Belangrijk element daarin is dat agrariërs een tank- en installatiecertificaat moeten overleggen. Daarnaast moet de tank elke vijftien jaar worden herkeurd door een Kiwa-gecertificeerd bedrijf. Voor opslagtanks die zijn geïnstalleerd voor 1 juni 1996 moet de herkeuring uiterlijk 1 juni 2011 uitgevoerd zijn. Veel tanks kunnen niet worden herkeurd omdat er geen mangat in zit. Of de opening is te klein. In beide gevallen moeten de installaties worden verwijderd door een gecertificeerd bedrijf.

Voorlichting

Niet alle agrariërs weten hoe dit precies moet gebeuren. Daarom informeren toezichthouders Remko Koers van Heerenveen en Cornelia Muus van Staphorst hen over dit onderwerp. Muus: "Als we een dieselolietank aantreffen op een bedrijf, nemen we er een foto van en noteren we wat gegevens, zodat we in kaart hebben waar oude installaties staan. Agrariërs krijgen informatie en desgevraagd een lijst van gecertificeerde bedrijven in de omgeving. De gemeente Staphorst organiseerde onlangs een voorlichtingsavond met speciale aandacht voor het vakkundig verwijderen van oude tanks en juist installeren van nieuwe tanks." Dit is geen overbodige luxe, stelt Muus. "Tijdens reguliere bedrijfscontroles blijkt

soms dat een agrariër wel beschikt over een tankcertificaat bij een nieuwe tank, maar ontbreekt het noodzakelijke installatiecertificaat."

Bewijsmiddelen

Koers merkt dat de informatie aanslaat. "Niet alleen wij, ook branchevakbladen besteden aandacht aan de verwijdering en vervanging van tanks. We horen dat er nu veel nieuwe dubbelwandige tanks van twee kuub worden geplaatst. Wij zien erop toe dat dit vakkundig gebeurt. In de praktijk is dat vaak het geval: de tanks hebben een tank- en installatiecertificaat en agrariërs kunnen bewijsmiddelen tonen dat de verwijdering volgens de regels heeft plaatsgevonden. Maar het gaat niet altijd goed, en dan moet je als overheid hiertegen optreden."

Heerenveen werkt samen met andere Friese gemeenten en het waterschap in een handhavingsnetwerk. Steekproefsgewijs controleren de inspecteurs of verwijdering en installatie goed is verlopen. "Daarbij besteden we ook speciale aandacht aan de afstanden tussen tank en gebouwen en de plaats waar de nieuwe tanks staan. Bijvoorbeeld in een bedrijfsgebouw, buiten of in een brandcompartiment. Vanwege de interne samenwerking binnen de gemeente, "verder kijken dan je neus lang is", kijkt Heerenveen ook naar brandveiligheidsaspecten. Dat is niet zo eenvoudig, omdat PGS 30 op een aantal punten afwijkt van de BRL-richtlijnen die voor installateurs gelden. Daarom adviseren

wij installateurs om het werk conform PGS 30 uit te voeren. Ik heb begrepen dat PGS 30 binnenkort wordt afgestemd op de BRL en ik hoop dat dit snel gebeurt."*

Begrip

Muus en Koers constateren dat agrariërs begrip hebben voor de milieuregels. "Natuurlijk, het kost ze geld. Maar als je uitlegt waarom het belangrijk is dat tanks moeten worden gekeurd en wat de gevolgen kunnen zijn bij een calamiteit, dan is het duidelijk", aldus Koers. Beide toezichthouders verwachten dan ook dat er weinig bedrijven zijn waartegen ze na 1 juni 2011 moeten optreden.

Het handhavingsprotocol van Staphorst en Heerenveen is ongeveer gelijk. Muus: "Mocht het nodig zijn, dan sturen we een brief met een datum waarop de tank moet zijn verwijderd. Na een bepaalde termijn doen we een hercontrole. Staat de installatie nog steeds bij het bedrijf, dan sturen we nog een brief met de termijn waarop het in orde moet zijn. Na een aantal weken komen we dan weer langs. Pas daarna volgt een dwangsom, maar we gaan ervan uit dat het niet zover komt."

* Noot van de redactie: Momenteel worden zowel de PGS 30 als de BRL K903 geactualiseerd. Het PGS 30-team en de REIT-commissie (de opsteller van de BRL) hebben afgesproken dat de normen beter op elkaar worden afgestemd. Naar verwachting wordt de nieuwe versie van PGS 30 begin 2011 gepubliceerd, tegelijk met de nieuwe PGS 28.

Mooie mix van inhoud en praktijk voor ervaren milieuprofessionals

Specialisme, actualiteit en praktijk. Dat kenmerkte de Schakeldag, die 2 november jl. plaatsvond in het Beatrixtheater in Utrecht. Adviseurs van Agentschap NL, waaronder InfoMil, beleidsmakers van Infrastructuur en Milieu, vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven, kennisinstututen en milieuprofessionals van provincies en gemeenten deelden kennis en ervaring over tientallen milieuonderwerpen.

Meer dan 500 milieuprofessionals bezochten de Schakeldag en dat is een nieuw record. Tijdens sommige sessies zaten mensen bij gebrek aan een stoelplaats zelfs op de grond of stonden ze tegen de muur opgesteld. De Schakeldag moest vooral interessant zijn voor de ervaren milieuprofessional door deze meer diepgang te bieden. En daarin is de organisatie geslaagd, vinden Martin van de Meule en André van Gent van de gemeente Den Haag. Beide heren bezochten een van de meest overboekte workshops van de Schakeldag; die van InfoMil-adviseur Jan Rullens over toezicht en handhaving onder de Wabo. "Inhoudelijk is er niet zo heel veel veranderd", zegt Van Gent. "Ik vond het leuk dat Rullens dat liet zien aan de hand van aansprekende voorbeelden zoals het dumpen van asbestafval in het vrije veld en een illegale autosloperij. Je moet wel weten waar de regels te vinden zijn in de Wabo.

De tips die we in de workshop kregen, vond ik erg goed." Van der Meule vult aan: "Jan Rullens is een oude rot in het vak. Daardoor kon hij een goede vertaalslag maken naar wat er in de wet staat over integraal toezicht en hoe je dat in de praktijk kunt invullen. Kortom, een mooie combinatie van inhoud en praktijk."

Busje inspecteurs

Rullens had in zijn presentatie geen standaard recept voor de organisatie van de handhaving, omdat het afhangt van de provincie of gemeente. Eigen ambities, samenwerkingsmogelijkheden en de handhavingsopgave spelen daarin een rol. Integraal is dan ook maatwerk, stelde Rullens. "Ik heb eens gehoord van een gemeente die er met een busje inspecteurs op uit trok om bedrijven te bezoeken. Dat is een wel heel letterlijke opvatting van samen-op-pad integraal toezicht. Er zijn uiteraard veel meer alternatieven." Vervolgens gaf Rullens een overzicht van de vele mogelijkheden en ging hij ook in op het integraal toezichtprotocol. "Veel van wat we in Den Haag doen staat daarin, maar ik verwacht dat er ook dingen in staan waarvan we wat kunnen leren", aldus Van Gent. "Dus ik ga kijken op de website van het protocol."

Primeur

Andere actuele onderwerpen zijn externe veiligheid en bodembescherming. Rutger van Mazijk van Kiwa ging in op de certificatie van installatiebedrijven die onder- en bovengrondse tankinstallaties volgens PGS 28 en PGS 30 aanleggen. Kiwa controleert of installatiebedrijven zich houden aan BRL K903 en de toezichthouder kijkt of de eigenaar voldoet aan PGS 28, PGS 30 en het Besluit bodemkwaliteit. Een van de belangrijkste eisen is dat er een installatiecertificaat getoond kan worden. Installatiebedrijven zijn verplicht om deze certificaten in te voeren in de Kiwa-database. Zo kan Kiwa controleren of de installatiebedrijven zich aan de afspraken

houden. Van Mazijk had een prettige primeur voor de Schakeldagbezoekers in petto. Sinds 15 november is deze database ook voor het bevoegd gezag toegankelijk via www.kiwa.nl/reit/. Hierdoor kunnen handhavers makkelijker bedrijfsbezoeken voorbereiden en gericht toezichthouden.

Vogelvlucht

Naast deze en tientallen andere onderwerpen op het gebied van geluid, bodem, RUD's, stoffen en nog veel meer, nam het marktplein een centrale plaats in. In vogelvlucht leidden een in fel oranje gestoken steward en stewardess bezoekers langs de stands. In twee minuten werden de 'passagiers' bijgepraat over allerlei duurzame initiatieven en projecten. Ter plekke werden ze wegwijs gemaakt voor meer informatie: websites werden getoond, brochures lagen klaar. Ook was het mogelijk om direct in te schrijven voor allerlei activiteiten.

Zo troffen we een tevreden Jennifer van Dijk aan bij haar stand over het programma Gemeente Schoon. Bij haar konden bezoekers zich aanmelden voor verschillende zwerfafvaltrajecten voor bijvoorbeeld een opgeruimd winkelgebied. "Het marktplein is een prima plaats voor dit soort acties, er is veel belangstelling voor de zwerfafvaltrajecten."

→ www.infomil.nl/infomilnieuws

Berichten

Uniforme leidraad voor toezicht op energiebesparing

In opdracht van het ministerie van IenM ontwikkelde InfoMil een uniforme leidraad om gemeenten te helpen bij toezicht op energiebesparing. Naast de wettelijke kaders voor energiebesparing bevat de leidraad informatie over onder meer gemeentelijke dossieropbouw, verantwoordelijkheden van ondernemers en gerelateerde wet- en regelgeving. Energiebesparing is de meest doeltreffende en kosteneffectieve methode om klimaatverandering tegen te gaan. Gemeenten hebben daarin een zeer belangrijke rol via het toezicht op energiebesparing bij bedrijven. Omdat steeds meer bedrijven onder het Activiteitenbesluit vallen, is het belang van uniform en effectief toezicht op deze algemene regels groot (zie ook bij Verschenen: 'Aanvulling Energiebesparing en Winst' op deze pagina).

➔ www.infomil.nl/infomilnieuws

Houtkachels, bron van luchtverontreiniging en hinder?

Houtkachels en allesbranders worden als belangrijke bron gezien van luchtverontreiniging en hinder. Op grond van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) kunnen situaties die overlast geven worden aangepakt. Voor nieuwe kachels geldt een productbeleid. Er mogen alleen kachels op de markt worden gebracht die aan de typekeureisen voldoen. In 2013 wordt een aanscherping van de huidige eisen op grond van de Ecodesign-richtlijn verwacht. Nieuw zal een emissienorm voor fijn stof zijn. Om aan deze norm te kunnen voldoen wordt een aantal emissiereducerende technieken ontwikkeld. De in-situ filter van een houtkachelfabriek uit Bladel is hiervan een voorbeeld.

➔ www.infomil.nl/infomilnieuws

Afronding Doelgroepbeleid Milieu en Industrie

Door de unieke publiek-private samenwerking bij het Doelgroepbeleid Milieu en Industrie (DMI) is sinds begin jaren '90 veel bereikt. In het DMI zijn convenanten afgesloten tussen overheidsinstanties en elf bedrijfstakken. Op 14 september werd dit gevierd met een symposium ter afsluiting van het traject. Oud-minister Huizinga van VROM en voorzitter Wientjes van VNO-NCW ontvingen op feestelijk wijze de publicatie 'Een klus geklaard', waarin de DMI-wapenfeiten zijn verzameld.

➔ Meer informatie en publicatie in pdf-formaat: www.fo-industrie.nl

Verschenen

Aanvulling Energiebesparing en Winst Energiebesparing en Winst is een belangrijk digitaal instrument voor de uitvoering van toezicht op energiebesparing bij bedrijven en instellingen. Om gemeenten te ondersteunen, is dit instrument nu aangevuld met informatie over energiebesparende maatregelen voor sportinrichtingen en onderwijsinstellingen. Daarnaast zijn gegevens beschikbaar over ICT-gerelateerde energiebesparende technieken die relevant zijn voor kantoorgebouwen, zorginstellingen en onderwijsinstellingen. Vanuit Energiebesparing en Winst kan een checklist of een naslagwerk worden gegenereerd. Zulke documenten bevorderen de voorbereiding van een bedrijfsbezoek of de communicatie richting ondernemers.

➔ Meer informatie: Patrick Dijk (patrick.dijk@agentschapnl.nl) en www.infomil.nl/energie. Zie ook het bericht *Uniforme leidraad voor toezicht op energiebesparing*.

Samen werken aan versnelling bouw Best practices uit de gemeentepraktijk

Wie in Nederland wil bouwen of verbouwen moet voldoen aan een groot aantal eisen. En die eisen zijn niet altijd makkelijk te

doorgronden voor burgers en ondernemers. Om dit te verbeteren zijn er steeds meer initiatieven om het vergunningen- en bouwtraject transparanter en efficiënter te maken. In de brochure 'Samen werken aan versnelling bouw' zijn deze goede voorbeelden uit de gemeentepraktijk kort beschreven.

➔ De brochure is te downloaden via www.minderregelsmeerservice.nl. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Jolanda Verwegen 088-60255995 of jolanda.verwegen@agentschapnl.nl

Wijzigingen NeR

In september 2010 zijn twee wijzigingen van de NeR vastgesteld. De oplegnotitie bij de BREF Cement en kalk (§3.5.4) is vervallen in verband met het vaststellen van een nieuwe BREF. In bijlage 4.7 is een NEN-norm voor afzonderlijke meting van CO (koolmonoxide) toegevoegd.

➔ Deze wijzigingen zijn verwerkt in de Digitale NeR en pdf's van de NeR op www.infomil.nl/ner

Colofon

InfoMil Nieuws verschijnt viermaal per jaar via een gratis abonnement. InfoMil maakt onderdeel uit van divisie NL Milieu en Leefomgeving van het Agentschap NL.

De divisie NL Milieu en Leefomgeving stimuleert de realisatie van duurzame ambities door het verbinden van partijen, de toetsing aan milieuwetgeving en met financiering, informatie en advies. Aanvragen en adreswijzigingen uitsluitend schriftelijk doorgeven. Overnemen met bronvermelding is toegestaan.

Redactieadres

NL Milieu en Leefomgeving
InfoMil Nieuws
Postbus 93144 | 2509 AC Den Haag
E-mail: info@infomil.nl
www.agentschapnl.nl/infomil

Oplage 5.800 exemplaren. ISSN 1570-4319
Publicatienummer: 1NFO1003